

Večernik

»JUTRA«

Leto I. (VIII.), šte. 133

Maribor, torek, 11. oktobra 1927

Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409
Vse mesečno, prejemnik v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglaš po tarifi
Oglaš sprejema tudi oglašni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Grozeča nevarnost na Balkanu odstranjena

BOLGARSKA VLADA ODLOČENA, DA NAPRAVI KONEC TERORISTIČNEMU POSTOPANJU MACEDONSKIH REVOLUCIONARJEV.

BEOGRAD, 11. oktobra. Včerajšnji sklep bolgarske vlade se smatra v političnih krogih kot dokaz, da je soljska vlada topot tudi dejanski pokazala dobro voljo, da poravnava spor, ki je nastal med Jugoslavijo in Bolgarsko. Vsled odločnih korakov bolgarske vlade je napetost med obema državama sedaj znatno popustila. Upravičeno se more upati, da ne dovede konflikt do nobenih resnih zapletov in da bo že v najkrajšem času popolnoma poravnana. — Bolgarska vlada ne namerava trenutno napraviti nobenega nadaljnjega koraka v Sofiji, temveč hoče za enkrat po čakati na uspehi soljskega sklepa.

Toda, čeprav je izzvalo poročilo, da je bolgarski kabinet proglasil v ozemlju ob jugoslovanski meji obsedno stanje, kar vzbuja v političnih krogih veliko zadovoljstvo in zadoščenje, vendar pa prevladuje v merodajnih krogih navedeno, da se mora nadaljnjemu razvoju dogodkov slejkoprej posvečati največja pozornost in je treba obenem poča-

kati, da se vidi, ali ni morda korak soljske vlade samo fiktiven. Časopisje je sicer zadovoljno z zmerno taktiko, naglašajo pa obenem, da eventualno popuščenje nikakor ne bi bilo na mestu in da mora beograjska vlada vztrajati na izpolnitvi vseh v protestni noti stavljenih zahtev.

Predvsem zahtevajo naši politični krogi, da bolgarska vlada brezpogojno razpusti Makedonski komitet in postavi glavne krivce kakor tudi aranžerje vpadov na jugoslovansko ozemlje pred sodišče. To je potrebno tembolj, ker so zadnja leta dokazala, da je odkritosrečno zblizanje obeh sosednjih držav toliko časa nemogoče, dokler bo bolgarska vlada trpela obstoj ilegalnih revolucionarnih organizacij na svojem ozemlju, ki pripravljajo teroristične akcije proti Jugoslaviji. Splošno se naglašajo, da ima Bolgarska sedaj ne samo priložnost temveč tudi možnost, da dokaže svojo dobro voljo in željo, da stremi za zblizanjem z našo državo.

Pred demisijo vlade

DA SE POPOLNOMA RAZČISTI POLOŽAJ, BO VLADA ŠE PRED REDNIM ZASEDANJEM SKUPŠČINE DEMISIJONIRALA.

BEOGRAD, 11. oktobra. Rezultat diskusije v demokratskem klubu, ki ugotavlja, da je Demokratska Zajednica sicer za ohranitev koalicije z radikali, toda ne več pod sedanjimi pogoji, je radikalne politične kroge močno preseletil. Tudi radikali priznavajo sedaj, da je nadaljni obstoj sedanje vladne koalicije nemogoč, ker na eni strani radikali nikakor niso pripravljeni privoliti v nadaljnje koncesije demokratom, na

drugi strani pa tudi Demokratska Zajednica odklanja nadaljno sodelovanje z radikali pod dosedanjimi pogoji.

V okolici ministrskega predsednika Vukičevića zatrjujejo, da bo vlada pred rednim skupščinskim zasedanjem dne 20. t. m. odstopila. Zdi se pa, da je to samo manever vladnega načelnika, da bi v gotovem oziru vplival na demokrate.

Konferenca jugoslovanskih škofov v Zagrebu

ZAGREB, 11. oktobra. Davi je bila v nadškofijski palači otvorjena konferenca jugoslovanskih škofov, ki razpravlja o raznih cerkvenih vprašanjih. Konferenci prisostvujejo: nadškofje dr. Bauer iz Zagreba, dr. Rodić iz Beograda, dr. Šarić iz Sarajeva in Dobričić iz Bara, škofje dr. Karlin iz Maribora, dr. Jeglič iz Ljubljane, dr. Marušić iz Senja, Akšamović iz Džakov, Nyaradi iz Križevcev, Garić iz Banjaluke, Mišić iz Mostara, dr. Bonetiačić iz Splita, dr. Mileta iz Šibenika, dr. Pučić s Hvara in škofovski namestniki dr. Barbić iz Dubrovnika ter dr. Milošević iz Kotora. Konferenca bo trajala 4 dni. Vprašanje jugoslovanskega kandidata tokrat še ne pride na dnevni red konference, ker še ni sklenjen konkordat z Vatikanom.

Borza

LJUBLJANA, 11. oktobra. Devize: Berlin 1355, Curih 1095.50, Dunaj 801.5, London 276.65 Newyork 56.74, Praga 168.40, Milan 310. — Efekti: Celjska 140, Ljub. kreditna 138, Prva hrvaška 850, Kreditni zavod 160, Vevče 135, Ruše 260—270, Stavbna družba 56, Šešir 104, Strojne tovarne 60.

Manevri četrte armije

ZAGREB, 11. oktobra. V petek, dne 14. t. m. se prično v ozemlju med Zagrebom in Varaždinom jesenski manevri zagrebske četrte armije, ki se bodo vršili v velikem stilu. Sodelovale bodo najmoderneje opremljene tehnične čete, posebno več letalskih brodovij z najmodernejšimi radio-aparat. Vojno ministrstvo namerava organizirati pri tej priliki tudi vojno poročevalsko službo in bo v ta namen v kratkem poklicanih pod orožje več poklicnih novinarjev.

Nasilni režim Ahmeda Zogua

PARIZ, 11. oktobra. Pariški odbor albanskih beguncev je izdal na vso evropsko javnost apel, v katerem pravi: Sedanji predsednik albanske republike, Ahmed Zogu, je deloma pobil, pregnal ali zaprl skoro vse patriote in intelektualce, ki so ustanovili neodvisno albansko državo. Pod njegovim prisilnim režimom so bili prisiljeni, da pobegetjo v inozemstvo 2 bivša albanska regenta, 3 ministrski predsedniki, 2 prelata, 15 živih ministrov, veliko število narodnih poslancev in na stotine delavcev in meščanov. Ahmed Zogu ne dovoli niti najmanjše svobode in zadnji takoj vsako opozicijo. Zemlja je izročena na milost in nemilost fevdalnim begunim, ki

Obnova občin

RAZPIS OBČINSKIH VOLITEV TUDI V PREKMURJU.

Maribor, dne 11. oktobra.

Vsled poteka triletnih funkcijske dobe občinskih odborov v mariborski oblasti, se morajo še tekom letošnjega leta občinska zastopstva v vsej oblasti obnoviti, kakor smo to že svoječasno obravnavali. Razpis občinskih volitev je bil zadržan vsled razpisa volitev v narodno skupščino. Vendar pa so se v nekaterih občinah, n. pr. v gornjegrajskem okraju, izvršile volitve v občinske zastope že pred skupščinskimi volitvami. V večini vseh občin pa se imajo izvršiti najkasneje do 18. decembra.

Že svoječasno smo v posebnem članku povdarili, da bi bilo naravno smatrati volitve v občinske zastope kot zgolj gospodarsko zadevo prizadetih občin odnosno občinarjev, ker se v občinskih odborih ne rešujejo in ne smejo reševati visoka politična vprašanja, ampak vprašanja gospodarskega napredka občin glede cest, kanalizacije, javne razsvetljave, kreditnih razmer, preskrbe z zdravim vodo in drugimi primernimi zdravstvenimi in pravnimi, ter vprašanja glede socialne dobrobiti občinarjev, n. pr. v stanovanjskem, aprovizacijskem vprašanju, vprašanju zavetišč za delavske otroke, v vprašanju delavskih kuhinj, zaščite vajencev, omejitve brezposelnosti itd. Ta in še mnoga druga vprašanja, ki naj jih rešujejo občinski odbori, so nedvomno take narave, da izključujejo politično strankarstvo. In vendar so, kakor smo že ponovno povdarili, napravili naši klerikalci tudi iz vprašanja občinskih volitev prvovrstni politikum, ter so to še nedavno zopet povdarili, ko so svojim vernikom po deželi napisali v »Slovenskem Gospodarju« od 22. septembra, da morajo po vseh občinah postaviti stran-

karske kandidatske liste, češ, da bo država gledala na to, ali so tudi občine za politiko SLS in mora zato SLS v vseh občinah na krmilo. Zato je jasno, da nam naprednjakom ne preostaja druga pot, nego da se istotako v vseh občinah udeležujemo in da kolikor najbolj pokažemo, da SLS ni absolutna gospodarica v našem javnem življenju.

Zanimivo je pred vsem, da bodo razpisane letos prvič po prevratu občinske volitve tudi v takozvani Slovenski Krajini, v Prekmurju. Tam so do sedaj gospodarili gerenti in gerentski sosveti, nezadovoljnost ljudstva je rastla vedno bolj, ker se mu ni dalo možnosti, da izbere samo može svojega zaupanja v občinske odbore. Kakor hitro je ljudstvo zvedelo, da se bodo volitve razpisale, je takoj zavladalo izredno zanimanje in iz vseh občin so prihajali moške v Mursko Sobotu in druga središča političnega življenja ter so se interesirali za način postavljanja kandidatskih list. Čujemo, da bodo volitve v vseh prekmurjskih občinah razpisane postopno, izključene bodo baje za enkrat od razpisa samo še nekatere obmejne občine v srezu Dol. Lendava. Tako se bo končno tudi v Prekmurju začelo v naših občinah redno gospodarstvo, ljudstvo samo si bo krojilo gospodarsko usodo svojih najnižjih upravnih edinic, in odpadla bo marsikatera bridka beseda nezadovoljstva, ki je danes morda še na mestu.

Želimo, da bo obnova naših občinskih zastopov prinesla v zvezi z izgradnjo naše oblasti in končno tudi srezke samouprave našemu skupnemu gospodarskemu, socialnemu in kulturnemu življenju čim največ napredka in blagostanja.

Drugi kulturni film Zveze kulturnih društev

Iz Meksike, dežele znamenitosti in skrivnosti.

Ko po 16 dnevni vožnji po morju dospeš v slikovito Havano, glavno mesto Kube — in izstopiš v Verakruzu, pristanišču Meksike — ali pričakuješ več kot jastrebe na pustem obrežju? In kot te dvigne železnica na 2300 m visoko planoto — ali dobiš od te pokrajine kaktusov pojem o tej deželi? In ko vidiš kravega pastirja, ki tik ob progi kaže svojo jahalno umetnost, ali že veš, kakšni so dmačini? Ko pa hitiš ob divjih prepadih in čudovitih kaktusovih deblih vedno dalje se ti lahko zgodi, da začne Meksikanka, ki potuje s teboj, pripovedovati o ponosni zgodovini svoje dežele. Drzen orel s kačo na kaktusu je grb in simbol Meksike. Ko so v prastarih časih s severa prišli Azteki, zadnje deblo velikega pastirskega naroda v današnje Meksiko, je zapazil njihov duhovnik na kaktusovem drevesu orla s kačo v klunu. To so smatrali za božje znamenje in Azteki so si na tej planoti ustanovili svojo državo. V bližini glavnega mesta Meksike, se še danes dvigajo v Teotihuakanu — dolini bogov, — razvaline svetlišča boga Knetcalcoatla, Meksiškega Mesije. Velicavno se dviga v nebo piramida solca najmočnejši spomenik kulture

Aztekov v Meksiki... Tako začenja drugi kulturni film, ki ga priredi ZKD v Grajskem kinu v soboto 15. tm. ob 2. do 3.30 in 5. pop. in v nedeljo ob 9.30 in 11. dop. Cena za vse le 3 Din. Lože 5 Din.

Polet Paris—Buenos Aires

Včeraj dopoldne sta se letalca Costes in Lebriz dvignila na vzletišču Le Bourget v Parizu s svojim aeroplanom, nazvanim »Nungesser-Colli«, da poskušata polet Pariz—Buenos Aires. Polet se bo izvršil v štirih etapah, katerih prva bo Pariz—Saint Louis v Senegalu. Vzletu so prisostvovali številni člani pariške južno-ameriške kolonije in skoro vsi francoski letalci.

Zalosten povratek iz Amerike.

V hotelu »Velet« v Zagrebu so se nastanili v soboto trije naši rojaki, ki so bili na povratku iz Amerike. Dva sta bila iz Bielovarja, Ivan Turina pa iz Kraljevice. Pri slednjem so se že med vožnjo kazali znaki umobolnosti. Vsi trije so vzeli v hotelu skupno sobo. Ponoči je Turina nenadoma skočil iz postele, odprl okno in hotel skočiti na cesto. Le z največjo težavo sta njegova tovariša to preprečila. Umobolnega Turina, ki se je po dolgih letih vrnil v domovino, da pomaga svoji rodbini, so izročili potem v bolnico. —

Novosti z Murskega polja

SPLOŠNA TRGATEV. — DVE ŽELEZNIŠKI NESREČI. — SMRT POD VLAKOM. — IZPODJEDEN BREG. — PRÉTEP PRI LUPLJENJU KORUZE. — POKVARJEN FANT.

V Murpoljskih gorah je postalo sešaj nad vse živahno. Konjički škrebljap, ker vozijo težko. Trgatev je pričela povsod. Na vseh cestah in potih srečaš voznike s polnimi in praznimi sodi, ki odvažajo sladki mošt izpod preše domov v glavne kleti. Letina je približno enaka lanskemu, kakovost je pa boljša. — Vinski mošt ima 17 do 30 stopinj sladkorja. Pričakuje se izvrstna vinska kapljica.

Pri vlakcu, ki odhaja ob 7. zvečer iz Lutomerja proti Radgoni, sta se pripetila v soboto zvečer med postajama Hrastju-Mota in Radenci dve nesreči. Prva je bila pri prehodu železniške proge pri Hrastju. Neki posestnik iz Hrastja, baje Vürt, je prišel nepričakovano z zadnjim delom voza pod vlak. Na vozu so bile tri osebe. K sreči je dobil samo lastnik voza lahke poškodbe na glavi, pač pa se je zadnji del voza popolnoma zdrobil. Ponesrečeni ljudje so se kmalu pobrali iz jarka, v katerega so padli, konji pa so preplašeni zdirjali s prednjim delom voza naprej.

Ze par kilometrov kasneje je imel vlak novo slično nezgodo. Pri prehodu proge pri Turiancih je postal žrtev nesreče hlapec Franc Osojnik, uslužben pri F. Korošcu v Gor. Radgoni. Vlak mu je zgrabil voz in ga zdrobil na drobne kose. Nesreča je hotela, da je padel pod vlak tudi hlapec, ki mu je odtrgalo desno roko in popolnoma zdrobilo levo nogo. Pod vlak je padel tudi na vozu sedeči Kocbek, bivši posestnik na Meleh, sedaj stanujoč v Mariboru, ki je dobil težko poškodbo na roki in je izgubil vrh tega desno oko. Preplašeni konji je pri nesreči potrgal vso opremo in zbežal nepoškodovan potem na bližnji travnik, kjer se je ustavil in se mirno pasel. Oba ponesrečenca so kmetje naložili na vlak in odpeljali v Radgono, kjer so bili bolniški strežniki že obveščeni o nesreči. Prenesli so oboje v bolnico, kjer so jima nudili prvo pomoč, ki pa je bila deloma že prepoznana. France

Osojnik je jamreč kljub skrbni zdravniški negi vsled težkih poškodb in izkrvavitve izdihnil. Nesreča se je zgodila baje vsled neprevdnosti voznika, ki se ni zmenil ali pa ni dobro slišal svarilna znamenja strojevodje.

Na Meleh ob Muri, blizu finančne stražnice, je voda izpodjedla breg in se je velik kompleks zemlje zrušil v Muro. Delo, ki je opravljalo sedaj na Muri, je že zamujeno. Ako bi bilo že izgotovljeno bi se tamkajšnjim posestnikom prihranilo mnogo škode. Tako pa je sedaj ogrožena že glavna cesta Goranja Radgona—Radenci ker je od ceste do prepada samo še dobrih 15 korakov. Priporočamo merodajnim oblastim, da tamkajšnji prepad primerno ograde, da ne pride še do kake večje nesreče. Ni izključeno, da bodo morali celo še cesto prestaviti, kar bi izzvalo med posestniki njiv veliko nezadovoljstvo, ker bi pri tem izgubili zelo rodovitne dele.

Pri nekem posestniku v Segovcih so lupili koruzo. V družbi je bil tudi posestniški sin Ivan Aibelj iz Segovce, ki je imel s seboj bikovko. Po izvršenem delu se je pričel ples, med katerim je Aibelj začel iskati prepir. Njegovo izzivanje je Josipa Glanca tako razjezilo, da je Aibelju iztrgal iz rok bikovko in ga pošteno nakresal z njo po vsem životu. Udarcji so padali tudi po glavi in preko očesa. Aibelj je moral vsled poškodb na kliniko v Gradec, kjer so ugotovili težko očesno poškodbo in tudi neizbežno izgubo očesa. Vročo kri obeh pa bo seveda pomagala ohladiti še sodnija.

Trinajstletni Franc Zemljč, viničarski sin iz Bačkove, je odvedel trgovskemu pomočniku Francetu Gamzerju izpred trgovine Kolarič v Apačah kolo, vredno 1.100 Din. Orožniki so ukradeni kolo izsledili že naslednjega dne, je vrnil lastniku, tatvino pa prijavil sodišču.

ga problema in jih poveže v karakteristiko, ki je bolj lasne in precizne, ne zmore nihče. Prijateljeve študije so vrhunec naše literarne kritike.

V tem zvezku so med drugim natisnjeni: Telečja pečenka; Bela ruta, bel denar; Ivan Erazem Tattenbach; Doktor Zober; Pipa tobaka; Lipa in V. vojni krajin. Torej zopet lep del Jurčiča, ki ga spoznamo to pot v odnosih do politike in Hrvatov.

Izbrpne prirediteljeve opombe koncem knjige, ki so zlasti glede Ivana Erazma Tattenbacha zanimive in zgodovinsko pregledne, povečaje vrednost te prvovrstne historično-kritične izdaje naših klasikov, ki jih s hvalovredno požrtvovalnostjo in brezprimerno ljubeznijo do stvari izdaja »Tiskovna zadruga«.

Oprema knjige je elegantna, tisk lasen in papir prvovrsten, kar delo odlično tudi z zunanje strani toplo priporoča.

Knjigo je izdala Tiskovna zadruga v Ljubljani in velja broširana Din 81, v platno vezana Din 100, v polusnju Din 106. —

Telefon v nemških vlakih

Nemčija bo slavila prihodnje dni ob letnico, od kar je uvedla na progi Berlin—Hamburg telefon v brzovlakih. Noviteta se je proti pričakovanju ugledno obnesla, radi česar razmišljajo o tem, da bi uvedli telefon na vseh brzovoznih progah. Nemške državne železnice bodo omrežje telefonskih napeljav razširile nele v Nemčiji, temveč tudi poskrbele za to, da se bodo potniki lahko pogovarjali z inozemstvom. Avstrija bo v najkrajšem času sledila zgledu Nemčije.

Prispevajte za spomenik Kralju Petru v Mariboru

Mariborski in dnevi drobiž

Imenovanje na sodišču.

Za pravnega praktikanta na mariborskem okrožnem sodišču je bil imenovan g. dr. Leon Berlić, rojak od Sv. Trojice v Slov. gorah in aglini tajnik Slovenske čitalnice v Mariboru. —

Djačka četa inženjerjev v Mariboru.

Kakor znano, je nameščena v vojašnici Kralja Petra I. v Mariboru (bivša vojna kadetnica) že nekaj let sem šola za rezervne oficirje inženjerske stroke. Podobno kot služijo pešci in artiljeriji študentje svoj devetmesečni djački rok v šoli za rezervne oficirje v Sarajevu, prihajajo domala vsi študentje in absolventi tehniških fakultet iz vse države k djački četi inženjerjev v Maribor. Letos se javlja na odsluženje roka izredno veliko dijakov. Čas za prijavo in vstop v šolo je od 1. do 20. tm., a jih je že danes okrog 230 v kasarni. Redna predavanja so pričela včeraj in traja do 31. maja, nakar se vrše izpiti kandidatov za rezervne oficirje. V mestu sicer še ni videti novih dijakov, ker ne smejo zapustiti kasarne, dokler ne položijo prisege, kar se bo izvršilo prihodnje nedeljo ob 11.30 ob prisotnosti komandanta šole gosp. pukovnika Božiča in katoliškega ter pravoslavnega svečenika. — Pozdravljamo novi naraščaj našega junaškega oficirskega zbora ter mu želimo pri študiju mnogo uspeha! —

Nova avtozveza.

Z 18. oktobrom se odpre avtopromet na progi St. Ilj v Slov. gorah postaja — Marija Snežna — Apače—Gor. Radgona. Promet na progi Marija Snežna—Gor. Radgona se bo vršil dnevno dvakrat, ob sobotah in semnih dnevih trikrat. Istotako bo promet po dogotovitvi ceste iz Marije Snežne v St. Ilj in obratno dnevno dvakrat oziroma trikrat. Cene vožnje 1 Din za km. Lastnik kočestih je g. Konrad Kauran, slovenigraški rojak iz St. Jakoba v Slov. gorah. —

Naša vojska na manevrih.

Pretekli teden je bila mariborska posadka naše vojske na večdnevni manevrih. Pod osebnim poveljstvom generala g. Spasiča je imela pešadija in artiljerija vaje v Slovenskih gorah okoli Sv. Kungote in v bližnjih krajih severnega dela sreza Maribor levi breg. Po štiridnevem bivanju na deželi se je vrnila vojska s svojo godbo na čelu zopet v svoje vojašnice. —

Vandalizem na pokopališču.

Bližalo se Vsi sveti in na pokopališču v Pobrežju je že dokaj hvalovredni potomec in sorodnikov pričelo urejevati grobove pokojnikov. Nepričakovano so opazili, da so neznani brezvestni zlikovci porezali na številnih grobovih zimzelno grmovje in druge sadike. Prvotno se je domnevalo, da se je to zgodilo iz hudobnosti, končno pa se je zaveda razčistila. Porezano vejevje zimzelenih rastlin so brezvestneži prodajali na trgu, za okras stanovanj in tudi za nagrobne vence. Policija je na trgu zaplenila na pokopališču pokradeno zelenje in storilce izsledila, ki bodo obštetno kaznovani. Ugotovilo se je, da je samo ob eni grobnici storjeno za 1200 Din škode.

Sv. Peter pri Mariboru.

Pri nas se prav marljivo gradi že dolgo zaželena okrajna cesta. Pred tedni smo poročali o dveh nesrečah pri prevažanju zemlje. Kakor povsod, se vidi žalibog tudi tukaj dvojna mera. Nekemu posestniku, ki ima boljše zveze, se je prav bogato odkupilo sadno drevo, drugemu revežu pa nič. Kratkotrajno, sadno drevo se je uničilo in skoraj vso zemljo odvezlo. Prvemu se je na vozila cesta, tako da ima najlepši dohod na dvorišče, in zato se je cesta dvignila, da dela nepotreben vspon, drugemu pa podkopala hiša in gospodarsko poslopje, tako da se je to že zrušilo, hiša pa se še bo. Tukaj bi bilo treba cesto vzdigniti ne pa pri prvem, in hišo ter cesto zavarovati s škarpno. Namesto tega pa se je od tu vozila zemlja v stran, da se je pri prvem cestu po nepotrebnem vzdignila in podžidala z močno škarpno. Koga zadene krivda ali podjetnika ali okrajni zastop?

Ljudska univerza.

V sredo, 26. t. m. priredil Kroemer-trio v veliki kazinski dvorani komorno glasbeni večer. —

Redukcija učiteljske.

Ministru prosvete je bil predložen predlog za redukcijo učiteljske v naši državi. Po novem predlogu bosta reducirani samo dve učiteljski, dočim je bila po starem predlogu določena redukcija 6 učiteljskih v naši državi. —

Zakup naših železnic.

Ameriška finančna skupina Morgan in Komp. je po poročilih iz Beograda stavila naši vladi ponudbo za zakup naših državnih železnic. —

Iz trgovskega sveta

V trgovski register so se vpisale naslednje nove firme v mariborski oblasti: »Jsla Silo« družba z omejeno zavezo, Maribor, Koroševa ulica 39. Družba izdeluje poljedelske pripomočke in trguje z njimi. — »Horvat in Talanyi«, javna trgovska družba v Ormožu, izvoz žive in zaklane živine ter drobnice. — »Gaber in Fritz«, javna trgovska družba, izvoz goveje živine v Serdici ob Lendavi (severozapadno Prekmurje). — Likvidirali sta firmi »Jugoslovensko-mačka importna družba z o. z.« uvoz nemških industrijskih predmetov in pa »V. Baebler in druge, veletrgovina v vinom, obe v Mariboru. —

Nesreča pri delu.

Lesni delavec Marko Kušar iz Sv. Lovrenca na Pohorju, uslužben pri lesnem podjetniku Lešniku, se je ponesrečil, ko je spuščal hlode po rizi. Hlod je skočil iz rize, podrl delavca na tla ter ga ranil po nogah tako močno, da so ga morali prepeljati v bolnišnico.

Nevarna radovednost.

Na pašniku je 19letni hlapec Ivana Novotnik v Selah pri Slovenigradu našel stare puške naboje. Radovednost mu ni dala miru in je z naboji počenjal vse mogoče. Nazadnje se je eden od nabojev, ko ga je obdeloval s kamnom, vžgal, eksplodiral in drobec je fantu poškodoval oko. Zdravi se v bolnici. —

Sneg in zima v Hercegovini

V Gornji Hercegovini je zapadel zadnje dni sneg in nastopila je mrzla zima. V Mostaru samem je divjaj v nedeljo vžar, ki je porušil več telefonskih in brzojavnih drogov. Pred mestom je vinar prevrnil neki avtomobil, vendar se k sreči ni nihče ponesrečil. Vsled naglo nastopivše zime so se cele črede scstradanih volkov pričele pomikati proti vsem in so raztrgale v stajah že mnogo živine. —

Krokodili požrli samomorilca.

Na enem izmed Salamonskih otokov, vzhodno od Nove Gvineje, je neki domačin umoril evropskega lastnika plantaže, ker ga je kaznoval. Po zločinu se je odpeljal domačin s čolnom na bližnji otoček ter se tamkaj obesil. Ker je visel precej nizko, so krokodili požrli skoro celo njegovo truplo in je ostala na drevesu samo njegova glava v vrhju, na katero se je obesil.

Uralski dragulji.

Med dragim kamenjem Urala prednjačijo po svetovnem slovesu smaragdi. Prvi smaragd na Uralu je našel leta 1831. neki drvar, ko je izkopaval štor in korenine posekanega drevesa. Pozneje so našli 90 km od Sverdlovskega večje število teh draguljev. Znamenit je tudi prozorni in bleščeči euklas, ki je pa zelo redek. Najčče se najde zelenkasto-rujavi krizolit, potem pa pridejo topasi in rujavi in zelenkasti berili.

Jezero je izginilo.

Pickett-jezero v Severni Ameriki, splošno znani ribiški dorado, je izginilo preko noči. Ko so prišli nekega jutra ribiči kakor po navadi, so našli samo še nekaj mlak. Geologi so ugotovili, da je voda po podzemnih votlinah otekla v reko Sequan-tchie. Iz kakšnih vzrokov so se vodtine sedaj odprle, se še ni dalo ugotoviti. Jezero ni tako — kakor n. pr. Cerkniško — da bi voda otekala, pa zopet pritekala.

Narodno gledališče v Mariboru

REPERTOAR:

Torek, 11. oktobra ob 20. uri »Školjka« ab. A. Premijera.

Sreda, 12. oktobra ob 20. uri »Bajadere« ab. C.

»Školjka« na mariborskem odru. Kot drugo dramsko noviteto vprizori mariborsko gledališče danes eno najboljših domačih dram, Kraigherjevo »Školjko« v režiji g. Železnika. Premijera za abonama A.

Naprosamo abonente blokov, ki so podpisali izlave, da dvignejo izkaznice tekom tega tedna pri gledališki blagajni. —

Prosveta

Jurčičevi zbrani spisi

Znan naš slivostveni zgodovinar dr. Ivan Prijatelj je pravkar izdal peti zvezek Jurčičevih spisov. Kar poteče izpod peresa te naše priznane literarne kapacitete je prvovrstno, izdelano v posameznostih in poglobljeno v celoti, vse pa gledamo z vidika svetovnega idejnega razvoja. Njegov izvrstni uvod podaja verno sliko političnega obdobja slovenskega v letih 1869—1875 in razvoja jugoslovanskega čutenja in hotenja v teh dneh; v sredo tega časa nam kot jedro izklesane žurnalistične Jurčiča kot ga je videl v njegovih delih in spisih, v uredništvu in v pismih, odnosno izjavah sodobnikov.

Kaže nam prvi takozvani slovenski kulturni boj, Jurčiča v Sisku in pozneje kot glavnega urednika »Slov. Naroda«, njegovo razmerje do Pajkove »Zore«, do »Besednika« in »Slovenske knjižnice«. Literarne niti teh publikacij naveže izdajatelj prav v globini vsakokrajne-

V Mehiki so me ustrelili

IZ SPOMINOV ANGLEŠKEGA NOVINARJA.

Pred 15. leti sem stal pred vojnim sodiščem v Mehiko-City. Obdolžen sem bil špijonaže za Unijo in spoznali so me krivim.

Drugo jutro so me po kratkem procesu vojnega sodišča na dvorišču jetnišnice ustrelili. Želji mojih sorodnikov po izročitvi mojega trupla niso ugodili, ker je bilo že v navadi, da so trupla justifikirancev oddajali anatomskega oddelku vojaške bolnice. Mogoče so me tudi kratkoma na dvorišču jetnišnice pokopali. Natančno mi to ni znano.

Tako čudno pripoveduje o sebi novinar Hueffer ter navaja še razne okoliščine, ki dokazujejo verodostojnost njegove zgodbe.

Leta 1912. je bila v Mehiki zopet enkrat revolucija. Tedaj so bili Mehikanci že precej dobro organizirani in je po svetu ta revolucija vzbujala več zanimanja, kot mnogotere prejšnje. Opremljen z angleškim potnim listom je prišel Hueffer v Mehiko, da bi vršil svojo novinarsko dolžnost. To revolucijo sta začela drug proti drugemu domača veljaka Caranza in Huerta. Kmalu so se pa vmešali Amerikanci, ki so bili s prvimi v zvezi. Bombardirali so začeli pristanišče Vera Cruz, pobili so veliko število ljudi in ko je prišel novinar v Mehiko City, so bili vsi Huertini pristaši do skrajnosti ogorčeni nad Amerikanci. Ko je novinar začel povpraševati o položaju na bojišču, so ga zgrabili in kratko malo sklenili, da mora biti »gringo« (mehikanska psovka za severo-Amerikance) takoj ustreljen, da bodo drugi ameriški špijoni in agenti dobili strah pred Mehikanci. Novinar jim je seveda razlagal, da ni Amerikanec, da ga spori med Mehikanci in Amerikanci prav nič ne briga, marveč, da hoče le nepristransko opisati za evropske liste mehikanske dogodke, a vse to ni pomagalo.

Peljali so ga v vojašnico in pred pretekom ene ure so že sestavili vojno sodišče ter ga obsodili kot špijona na smrt. Drugo jutro na vse zgodaj naj bi bila justifikacija. Slučajno je pa kapetan, ki je vodil obsojenca v ječo, razumel razliko med Angleži in Amerikanci ter se je tudi dal preprositi, da je o usodi novinarja obvestil angleško poslaštvo v Mehiki. Par ur pozneje je bil angleški konzul že na mestu, da poskusi vse mogoče v rešitev nedolžnega novinarja. Da se pri mehikanski vojno-sodni oblasti ne da posredovati, je bilo takoj jasno in zato se je angleški konzul podal naravnost k voditelju Huerti. Huerta, ki se Angliji ni hotel zameriti, a si tudi ni upal razveljavljati razsodb sodišča svoje vojske, je iskal izhod iz te težavne zadeve in ga je končno tudi našel.

Vse, kar je vojno sodišče izreklo, se je po pravilih tudi izvršilo. Točno ob uri in po posebnih predpisih je drugo jutro nastopila eksekucijska četa na jetniškem dvorišču, kjer je bil izkopen grob, streljalo se je, protokol so se podpisali, samo novinar Hueffer je že več ur poprej v spremstvu angleškega konzula zapustil svoj zapor. Ko je sedel v kočiji in se vozil proti kolodvoru, so se po ulicah Mehike City že plakirali razglasili o izvršeni smrtni obsodbi nad ameriškim špijonom.

Novinarja so na odhodu spremljali tudi nekateri mehikanski oficirji-zaupniki predsednika Huerte, ki so mu v slovo priporočali, naj v bodoče svojo poklicnega zanimanja in vneme ne raztega na mehikanske revolucije. Danes je v Londonu in piše povodom sedanje mehikanske revolucije, kako je bil pred 15. leti justificiran. Najbrž bodo s časoma kaj podobnega pisali tudi mnogi od teh, ki so danes po vseh listih objavljeni kot smrtni žrtve mehikanske revolucije.

Zločinec, nastanjen na mestu svojih zločinov

Berlinski policiji so delali silne preglavice v lomi in ropi v vilah posestnikov, ki so se razkropili v počitnicah po raznih letoviščih. Vlomov in ropov je bilo letos neobičajno veliko število, policijskih uspehov pa razmeroma malo. Dolge mesece je policija največjo vlogo prežala na vlomilca Harrija Aleksandra. Te dni je pa premetenega vlomilca in roparja začela na nepričakovan način. Pred dobrimi 14. dnevi je vlomil Aleksander v neko vilo, odnesel iz nje razne dragocenosti ter počakal, da se je policijsko zasledovanje malo poglobilo. Pridobil si je gotovo informacije, da lastnika vile še ne bo tako hitro najin se je v nočeh še parkrat skozi strešno lino splazil v vilo. Čez nekaj dni se je čutil že tako varnega, da je v izropani vili ves dan prespal, zvečer smuknil skozi lino ter se zjutraj, predno se je zdanilo, zopet vrnil. Lastnik se je pa nepričakovano vrnil in je te dni zgrabil držnega zločinca, ko je prišel skozi strešno lino, kakor po navadi.

Okradena milijarderka.

V Parizu je bil izvršen te dni vlom v stanovanje znane ameriške milijarderke, Rahele Astor in ji je bilo ukradeno vrednosti za več milijonov frankov in preko 30.000 frankov v gotovini. Tatvino je izvršil baje neki sluga, ki je izginil brez sledu in ga zasleduje policija tudi že radi več drugih predrznih vlovov in tatvin.

Sovjetski poslanik' in božji blagoslov.

Berlinski sovjetski poslanik, kakor znano, ni podpisal čestitke diplomatskega zbora maršalu Hindenburgu o priliki 80letnice njegovega rojstva, ki jo je izročil predsedniku nemške republike papeški nuncij Pacelli. Svojega podpisa ni dal samo zato, ker se v čestitki želi Hindenburgu božji blagoslov, pač pa je Hindenburgu za to osebno čestital.

Nekdaj mana, danes svinje izpod neba

Kaj so bili stari Izraelci, katerim je mana padala izpod neba, ko so šli skozi puščavo, proti železniškemu čuvaju Rupertu Baverju blizu Dunaja! — Ta mož je imel vedno dobro oskrbljeno živilsko shrambo; če mu je pa kaj manjkalo, mu je pa svinja padla z neba in njegova hišica je bila zopet za več mesecev oskrbljena z mesom in slanino. Z neba so mu leteli najbrž več let debeli madžarski prašički. Stvar pa ni ostala čudež, kakor blijska mana, temveč se je na prozaičen način pojasnila. Mož je bil v zvezi z vlakovodjo Greisingerjem, ki je spremljal redno živinske vlake na progi Budimpešta—Dunaj. Vlakovodja je bil dober zavirač; pred hišico svojega pajdaša je redno vlak za trenutek zaustavil, odprl svinjski vagon in vrget po eno svinjo ven. Rupert je pa stal na preži ter spretno prevzel mano v podobi svinje, katero je njegova žena do jutra lepó razpolovila, eno polovico za sebe, drugo pa za shrambo kompanjona. Mesec za mesecem je dobivala železniška uprava pritožbe radi transportnih primanjkljajev; vršile so se preiskave, a vse je bilo brez uspeha. Te dni je pa svinja slučajno prehitro padla izpod neba in mesto v roke Ruperta, je priletela kakih 100 metrov pred čuvajnico, med železniške delavce.

Nova vrsta sporta multimilionarjev.

V San Diego v Kaliforniji je policija prijela nekega moža, ki je spal na klopi drevoreda, ter ga kot postopaka zaprla v policijski stražnici. Drugi dan se je »vagabund« izkazal kot multimilionar Brown, ki ima 60 tovarn in 30 hiš. Povedal je, da je hotel za šalo enkrat igrati cestnega postopaka. Da bo igra popolna in v vsakem oziru dovršena, je pa sodnik bogatina obsodil na par dni zapora za potepuštvu, ne glede na to, ali je pristno, ali pa samo amateursko.

Mož z 203 leti ječe

V Berlinu imajo gotovo svetovno rekordnega kaznjence. Če se seštevajo vse njegove zaporne kazni, pride kot vsota po zadnji razpravi števila 203 — to je 203 leta ječe in zaporov. Ta rekordni obsojenec na ječe in zapore bi moral biti drugi Metuzalem, da bi lahko vse svoje kazni odsedel. Mož je znan tat in vlomilec Avgust Buchmann, rodom iz Berlina, ki se ima zahvaliti samo v Nemčiji veljavni sodni praksi, da je dosegel menda svetovni rekord kaznjeniških let. Če se v Nemčiji odgovarja pred sodiščem radi več deliktov, se za vsak delikt posebej izreče kazen. Dejansko se izvede pa samo ona, ki je od vseh izrečenih najvišja. Buchmann je recimo odgovarjal v Berlinu za celo vrsto tatvin in samo za en vlom. Za eno tatvino je dobil toliko in toliko mesecev, za drugo enkrat več, za tretjo še več itd., kazen za vlom je bila pa od vseh najvišja in tako je moral odsedeti to kazen, dočim so bile vse druge samo točno označene v njegovi kazenski razpredelnici. Ko so ga sedaj v Berlinu obsodili na tri leta, je izkazala njegova kazenska razpredelnica po vpisih raznih deželnih sodišč točno 200 let. Odsedel je pa vsega skupaj v ječi enkrat tri, drugič 15 in sedaj ima za odsedeti še tri leta. Po novih določilih kazenskega zakona v Nemčiji, pa lahko ta zločinec v svoji starostni dobi svoj rekord še zviša. Določeno je namreč, da se morajo kazni za gotove vrste zločinov združiti do najvišje mere 15 let, pa če bi od raznih sodišč za posamezne zločine izrečene kazni skupaj še v toliki meri presegale to število.

Kako je bil justificiran general Quijano

Newyorški listi obširno poročajo o justifikaciji mehikanskega generala Quijana, ki je radi ameriških interesov izzval sedanje mehikanske nemire. Ustrelili so ga ob 11. dopoldne na dvorišču jetnišnice v San Lazaro. Dvorišče je bilo natlačeno polno gledalcev, samo majhen prostor za eksekucijo četo in za justifikiranca je bil prazen. Tudi na galeriji letnišnice je bilo polno ljudi, zlasti žensk. Justifikacija je bila senzacija dneva, kakor kakšna španska bikoborba ali pa ameriška sportna tekma. Med množico so delali dobre kupčije sladoleparji in slaščičarji. Ko so straže privedle na dvorišče obsojenega generala, je ta z nasmehom pozdravil svoje ameriške prijatelje in časopisnim poročevalcem je dejal: Ostanite zdravi! Vojakom, ki so bili postavljeni za izvršitev obsodbe, je dvakrat vljudno velel, naj stopijo bližje. Na vprašanje, ali mu naj zavežejo oči, je rekel, da ni treba. Oficir je dal s sabljo znamenje in salva je zrušila generala na tla. Ker še ni bil mrtev, je dobil še smrtni strel v glavo. Vojasstvo je potem z godbo korakalo mimo usmrčenega generala, čegar hrabrost je bila splošno občudovana.

Mussolinijeva maščevalnost

Švedski list »Arbetet« je v nekem članku nazval italijanskega diktatorja pustolovcem. Mussolinija je to tako užalilo, da je vložil tožbo, čeprav bi bil lahko od vsakega odvetnika izvedel, da je taka tožba popolnoma brezuspešna in celo smešna. Mussolini je najbrž mislil, da ima na Švedskem isto moč, kot doma. Ravno tedaj je namreč rimsko izredno sodišče obsodilo 76letnega benečanskega pesnika Achille Furlana na poldrugoletno ječo, ker je spisal neke pesmi satirične vsebine proti fašizmu in proti diktaturi. Te pesmi se pa niso niti javno razširjale, marveč so le krožile med pesnikovimi znanci.

Serum proti zločinstvu.

Amerikanski zdravnik dr. Riggson hoče s posebnim serumom pobijati človeško nagnjenje k zločinstvu. Zločinsko nagnjenje je po njegovem mnenju neka anomalija, ki se da s primernimi injekcijami odpraviti, ali pa vsaj zaustaviti. Serum je že iznašel ter ga smatra za svojo tajnost. Prosil je za dovoljenje, da na čikaških kaznjenicah preiskusi svoje sredstvo proti zločinstvu.

KINO APOLO

Danes

Ossi Oswalda-Willy Fritsch

v silajni veseligr

LJUBAVNI EKSPRES.

Začetek natečaja za velika darila.

Sport

Olimpijski dan

V nedeljo 16. tm. se bo vršila vrsta sportnih prireditev, katerih čisti dobiček je namenjen za kritje stroškov jugoslovanskih sportnih reprezentantov na olimpiadi, ki se bo vršila prihodnje leto v Amsterdamu.

Vse prireditve bo vodil mariborski Medklubski odbor ljubljanskega nogometnega podsaveza. Po dosedanjem načrtu, ki ga je LHP že odobril, se bo dopoldne vršila stafeta skozi mesto in hazenska tekma, popoldne pa nogometni turnir, katerega se bodo udeležili vsi mariborski klubi. Po cup sistemu se bodo odigrale štiri tekme po 45 minut. V prvem kolu nastopita Merkur in Svoboda v drugem Maribor in Železničar, v tretjem Rapid in zmagovalec prvega kola, v finalu pa zmagovalec drugega in tretjega kola. V slučaju neodločnega izida se bo posamezni nastop podaljšal za dvakrat po pet minut, končno pa bo odločil žreb.

Turnir, ki se bo vršil po navedenih propozicijah, je prvi te vrste in vzbuja precejšnje zanimanje, predvsem, ker bo udeležencem nudil priliko, da v kratkem razdobju treh ur opazujejo igro posameznih klubov, njih tehnično kvaliteto, taktične finise in druge vrline, ter si tako ustvarijo jasno sliko o izidu prireditvenih tekmovanj, ki se bodo nadaljevala prihodnje nedelje.

Slon v frankfurtskem gozdu

Ko so na frankfurtskem kolodvoru spravljali velik Kronerjev cirkus v posebni vlak, se je eden od velikih cirkuskih vozov, v katerem sta bila dva slona, prevrget in zdrčal od tira po nasipnem pobočju navzdol. Voz se je močno poškodoval in ker so delavci menili, da sta poškodovana tudi izredno dragocena slona, so začeli radi naglice voz razbijati, da bi slona čimprej rešili. Slona sta bila pa nepoškodovana. Starejši se je dal mirno voditi v drug vagon, mlajši se je pa tako razburil vsled drčanja po bregu, da je v divjem teku oddirjal proti najbližjemu gozdu. Cirkus ne more odpotovati, ker je velik del osebja zaposlen z lovom na slona v frankfurtskem gozdu. Nekaj časa je slon po gozdu silno divjal, lomastil in uničeval nasade, sedaj se je pa že pomiril, a se še vedno ne da ujeti.

Norveško ogrožanje Kristof Kolumbove slave

V Severni Ameriki naseljeni Norvežani proslavljajo spomin staro-norveškega vikingškega poglavarja Erikssona. Zatrjuje in dokazuje se, da je Eriksson pred 900 leti — okrog l. 1027 — torej blizu 500 let pred Kristofom Kolumbom — odkril Ameriko. Starostavna norveška Saga-literatura govori o vikingških ladih, ki so priplule v nov svet, Norveški in danski staroslovci in drugi učenjaki so ugotovili, da to ni bajneslovje, ampak da se popolnoma strinja s podatki zgodovinske »islandske knjige« (Islandinga-Bok), kjer islandski učenjak Are Frode iz leta 1100 točno opisuje Erikssonovo morskota. Druge dokaze, da je Eriksson res dosegel s svojimi ladjami severno ameriško obalo podaje zgodovinar Adam von Bremen, čegar spisi so ohranjeni iz l. 1075.

Smrt 108 letnega starca.

V vasi Jelačiči pri Mostaru je umrl v nedeljo seljak Simon Dragović, ki je dosegel visoko starost 108 let. Ravno zadnje čase so mu pričeli rasti novi zobje in oiažil se mu je tudi vid. Novi zobje so bili tanjši in ostrjši od prvih. Starčka je zadela srčna kap.

Maksim Gorki:

Otroška leta

20 Poslovenil dr. I. D

Drugokrat je stric, oborožen z debelim kolom, poskušal vdreti z dvorišča v vežo, stal je na stopnicah črnega stopnišča in razbijal dveri, za vrati pa so ga čakali ded s palico v roki, dva najemnika z nekakšnimi koli in oštirjeva žena, visoka ženska, s kamnom; babica je tekala tam zadaj za njimi in prosila:

»Pustite me, da grem k njemu! Da izpregovorim besedo z njim...!«

Ded je stopil z eno nogo naprej, kakor kmet s sulico na sliki »Medvedji lov«; kadar je babica skočila k njemu, jo je molče sunil z laktom in nogo. Vsi štirje so čudno pripravljeni stali tam; nad njimi na steni je gorela svetilnica in z medlo svetlobo obkrožala njihove glave; gledal sem na vse to s stopnic v podstrešno sobico in zelo rad bi bil odpeljal babico pod streho.

Stric je vneto in uspešno lomil vrata, ki so se majala in hotela skočiti z zgornjega tečaja, — bodril je svoje sobojevnike s škripajočim glasom:

»Po rokah tolčite, po nogah, po glavah ni treba...!«

V steni poleg vrat je bilo majčkeno okence, toliko, da si pomolil glavo skozenj; stric je bil že razbil šipo, okence pa, že vse polno črepinj, je bilo kakor izbito oko.

Babica je skočila k temu okencu, pomolila roko na dvorišče, mahala z njo in kričala:

»Miša, beži, za Krista voljo! Potolkli te bodo, beži!«

Stric jo je udaril s kolom po roki; videlo se je, kako je oplazilo mimo okna in ji nekaj širokega padlo na roko, in kako se je takoj na to tudi babica sesedla; zvrnila se je na hrbet in še kriknila:

»Mi-ša, beži...!«

»A, mati?« je strašno zatulil ded.

Vrata so odskočila, v črno odprti no je skočil stric, toda v istem trenutku je, kakor da bi blato vrgel z lopato, odletel s stopnic.

Oštirka je odpeljala babico v dedovo sobo; skoraj nato je tudi ded prišel ter mračno stopil k babici:

»Ali je kost cela?«

»Oh, prelomila se je,« je odvrnila babica, ne da bi odprla oči. »Toda kaj ste storili z njim, z njim?«

»Miruj!« je strogo vzdiknil ded.

»Ali sem jaz zverina, káli? Zvezali smo ga, v skednju leži. Z vodo sem

ga polil... Zlobneži! Komu je podobno?«

Babica je vzdihnila.

»Po ranocelnika sem poslal, — potrpi malo!« je rekel ded in prisedel k njej na posteljo. »V grob naju bodo spravili, mati; v prezgodnji grob!«

»Daj jima vse...!«

»Kaj pa Barbara?«

Dolgo sta se pogovarjala, babica — tiho in žalostno, ded — zadirčno, jezlivo.

Potem je prišla majhna starka, grbasta, z velikanskimi usti do ušes; spodnja čeljust se ji je tresla, usta je imela odprta kakor riba, čez spodnjo ustnico je visel oster nos. Njenih oči ni bilo videti; noge komaj da je dvigala, drsala je s kljukasto palico po tleh, v roki je nosila culo, ki je ropotala.

Zazdelo se mi je, da je prišla babičina smrt; skočil sem k njej in zavpil na vso moč:

»Poberi se!«

Ded me je neprijazno pograbil in me zelo neljubeznivo odnesel pod streho...

IV.

Na pomlad sta se strica ločila; Jakob je ostal v mestu, Mihajlo pa je odšel na onstran reke. Ded si je kupil veliko hišo na Polevi ulici, z gostilno v kamenitem pritličju, z malo, udobno sobico pod streho in z vratom, ki je segal do jarka, na gosto obraslega z vrbovjem.

»Kako lepe šibe!« je rekel ded in mi veselo pomežiknil, ko si je ogledoval vrt in sem šel jaz z njim po mehkih, vijolič se stezah. »Glej, skoraj te bom začel učiti brati, tedaj bodo prav prišle...!«

Vsa hiša je bila tesno nabita z najemniki; le v zgornjem nadstropju je obdržal ded veliko sobo zase in za goste, babica pa se je naselila z mano v podstrešju. Podstrešno okno je gledalo na ulico, in če sem se nagnil čez podoknjak, sem lahko videl, kako so zvečer in ob nedeljah lezli iz gostilne pijanci, se opotekali, merili ulico, rjovel in padali. Včasih so jih metali na ulico kakor vreče, oni pa so znova poskušali vdreti gostilniška vrata; duri so loputale, ropotale, podboj je škripal, začel se je prepri: gledati na vse to z vrha doli je bilo zelo zabavno. Ded je zjutraj odhajal v delavnico sinov in jima pomagal urejevati; zvečer se je vračal izmučen, potrjen in jezen domov.

Babica je kuhala, šivala, kopala v zelniku in vrtu, se sukala celi dan, kakor velik krog, gnan od nevidnega

biča, njuhala tobak, si otirala potno lice in govorila:

»Na zdravje vsem poštenim ljudem na vekomaj! No, poglej, Aljoša, go-lobček moj, in začeli smo mirno živeti! Slava ti, nebeška kraljica, da se je vse tako lepo obrnilo!«

Meni pa se ni zdelo, da živimo mirno; od jutra pa do poznega večera so begali po dvorišču in po hiši hrupni najemniki, poleg tega so se javljale še sosede. Vsi so nekam hiteli in so, ker so bili vedno pokorni, vzdihovali, govorili in klicali:

»Akulina Ivanovna!«

In Akulina Ivanovna se je nasmihala vsem enako ljubeznivo, na vse je obračala nežno pozornost, si tlačila tobak v nosnice, skrbno obrisala nos in prst z rdečim kockastim robcem in govorila:

»Zoper uši, draga moja, je najboljšje, da se večkrat skoplješ in pariš z metno paro; če pa je uš podkožna, vzemi te eno večjo žlico čiste gosje masti, eno čajno žličico sublimata, tri težke kaplje živega srebra, razmijte vse to sedemkrat v skodelici s kakšno črepinjo in namažite! Če boste trli to z leseno ali koščeno žlico, se živo srebro porazgubi; k bakru srebra ne mešajte, je škodljivo!«

Včasih je zamišljeno svetovala:

»Kumara sama pokaže, kedaj jo je treba nasoliti; kakor hitro ne diši več po zemlji in po drugih vonjih, tedaj jo odtrgajte! Kvas je treba pokvariti, da bo močan in bo dražil nos. Sadje se pripravlja na razne načine: je donavski, španski in kavkaški okus...!«

Po cel dan sem se sukal okrog nje na vrtu, na dvorišču, hodil sem k sosedom, kjer je bila čaj in nepretrgoma pripovedovala raznovrstne zgodbe; bil sem, kakor da bi bil prirastel k njej, in ne spominjam se, da bi bil videl v tem času kaj drugega razen te, neizmerno dobre starke.

Včasih se je za kratko dobo prikazala odkod mati; ponosno, strogo je s svojimi hladnimi, sivimi očmi gledala na vse, kakor zimsko solnce, in je hitro zopet izginila, ne da bi zapustila za seboj spomin.

Nekoč sem vprašal babico:

»Ali si ti čarovnica?«

»Glej ga no, česa si ne izmisliš!« se je nasmehnila. pa takoj zamišljeno pristavila: »Kaj še: čarovništvo je težak nauk. Jaz pa še brati ne znam — še črke ne; ded je tako več branja, meni pa Bogorodica ni dala te modrosti.«

In odkrila je pred menoj še košček svojega življenja:

»Tudi jaz sem zrastle kot sirota, moja mati je bila tlačanka in pohab-

ljena; še ko je bila dekle, jo je prestrašil gospodar. Iz strahu je ponoči skočila z okna, si prebila bok, si poskodovala tudi ramo in zaradi tega je ostala njena desna roka pohabljenaa, usahla; bila pa je ona večša čipkarica. No, postala je gospodi nepotrebna in odpustili so jo — živi, kakor sama veš in znaš! Toda, kako naj živi brez roke? Šla je po svetu, beračit okrog ljudi; tisti čas pa so bili ljudje bolj bogati, boljši — slavni balahenjski tesarji, potem čipkarice; kakšni ljudje so bili to! Hodila sem z njo, z materjo, pozimi in jeseni po mestu, ko pa je arhangel Gabrijel zamahnil z mečem, pregnal zimo, in ko je pomlad objela zemljo, tedaj sva šli dalje, kamor so nesle noge. V Murumu sva bili in v Jurjevcu, ob gornji Volgi in ob tih Oki. Spomladi in poleti je lepo hoditi po svetu, zemlja je prijazna, trava baržumasta. Presveta Bogorodica je z rožami posula polja, da je veselje in se ti širi srce! Mati pa je včasih zaprla modre oči in zapela pesem; glasu ni imela močnega, a bil je zvonek. In vse naokrog je nekako zadremalo, nič se ni genilo, vse jo je poslušalo. Lepo je bilo živeti zaradi Kristusa! Ko pa mi je minulo devet let, se je zdelo materi grdo, da bi me vodila okrog po svetu, obšel jo je sram in nastanila se je v Balahnji; beračila je po ulicah od hiše do hiše, ob nedeljah pa je prosila pred cerkvenimi vrati. Jaz pa sem sedela doma, se učila plesti čipke in hitela z učenjem, da bi čimprej pomagala materi; če mi ni kaj gladko šlo, — sem točila solze. V dveh letih sem se tako priučila dela, da sem postala znana po mestu. Kdor je potreboval boljšega dela, je prišel k meni: no, Akulina, vrzi klinčke! Jaz pa sem bila vesela, kakor nedelja se mi je zdelo! Končno pa to ni bila moja umetnost, ampak materin ukaz. Ona sama z eno roko ni mogla delati, znala pa je pokazati. Dober voditelj pa je boljši nego deset delavcev. Tedaj sem postala ponosna: slišiš, mati, nehaj prositi okoli, sedaj te bom jaz sama preživljala! Ona pa je dejala: molči in znaj: za doto naj se ti nabira! Kmalu nato se je pojavil ded, postaven fant je bil; dvajset dve leti je imel, pa je bil že nadzornik! Opazila me je njegova mati, videla, da sem pridna za delo, beraška hči, to se pravi, da bom poslušna, no... Pekla je gibanice in je bila hudobna ženska, naj ne bo umazan njen spomin... Eh, čemu bi se spominjali zlobnih ljudi? Gospod jih sam vidi; On jih vidi, vrati pa jih ljubijo.«

(Dalle prihodnjici.)

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva; vsaka beseda 30 p, najmanjši znesek Din 5.—

Mali oglasi

Zenitve, dopisovanje in oglasi trgovskega ali reklamnega značaja; vsaka beseda 50 p, najmanjši znesek Din 10.—

Prazna soba v središču mesta se odda 15. oktobra solid. gosp. Naslov pove uprava »Večernika«, 1902

Čvček pristen iz gadove peči in sladki vinski mošt se toči v Narodnem domu. 1306

Prodajam mčen ročni voziček, razno pohištvo, moške obleke in čevlje, pisalno mizo, toaletno ogledalo, razne stare podobe in umivalno mizo z mramornato ploščo. Tržaška cesta 5 pri Teznu. 1308

Zahvala.

Podpisani se najtopleje zahvaljujemo za izkazano sožalje in za mnogobrojno in častno spremstvo ob priliki izgube našega iskreno ljubljenega, nepozabnega očeta, starega očeta, brata, strica itd., gospoda

Karol-a Flucher

Posebno se zahvaljujemo prečastitemu stolnemu vikarju gosp. Tkavcu za ganljiv nagrobni govor, društvu hišnih posestnikov, zastopstvu Mestne hranilnice, prostovoljni požarni bramb, strankam Krekove in Gregorčičeve ulice in vsem darovateljem prekrasnih vencev ter vsem, ki so na kakoršenkoli način počastili spomin nepozabnega pokojnika.

MARIBOR, dne 11. oktobra 1927.

Globoko žalujejo rodbini Puh—Scheidbach.

Din 199.—

čevlji s spono lakasti in v modnih barvah pri

Anici Traun

Grajski trg 1 870

Zastoni

1000 kg

„Medo“-kave

se je kolonijalnim trgovinam razdelilo

Zahtevajte

pri Vašem trgovcu zastonj en zavojček

„Medo“-kave

500 Din nagrade

dobi oni, ki mi prinese damski kožuhovinasti ovratnik, izgubljen to poletje, mestnemu najdeninskemu uradu.

Za izkazano sožalje ob priliki težkega udara usode, kakor tudi za mnogoštevilno udeležbo pri pogrebu, za darovane vence in šopke cvetla izrekam vsem svojo najtoplejšo zahvalo.

Globoko žalujoča

Helena Rektofik

PRODAMO

večjo množino

MAKULATURNEGA PAPIRJA

kilogram Din 4.—

Več se izve v upravi Večernika.

10